

ז

שבת קודש בישר צדק בקהל רב בהלכה ואגדה (כדרכו בקודש) ונשמע קולו בבואו אל הקודש, בקול ה' בכוח לעורר הלבבות על דרכי הצניעות, ולהשמר מכל התחדשות וכו'. נקודה המרכזית של תוכחתו הי' כאשר הרים קולו ואמר בקול חוצב להבות אש:-

"ס'איז דא אין בני ברק א סאך בתי מדרשים, אין ווער ס'קען נישט מיט אינס האלטען, קען ער דאווענען אין אנדערע בתי מדרשים"

דברי תוכחה ברורים החופשים חדרי בטן והשאירו רושם עמוק על תלמי לב כל אמונים אשר נאספו. זמן רב אחר זה עדיין צלצלו ד"ק הללו באוזני קהל הקודש, וכאשר "אז נדברו יראי ה' איש אל רעהו"- לעורר בעניני מוסר, היו אמרות טהורות הללו שנון בפי המדברים.

אם נשווה דרשה זו לאמרות ה' אמרות טהורות אשר זכינו לשמוע בשנת תשט"ו, עינינו יחזו מישרים שיש חילוק גדול ביניהם. כי בשנת תשט"ו כאשר קיבץ את כל קהל הקודש באכסניא שלו לעורר הלבבות, אמנם דיבר בקדשו על כל ענין בדרכי החיים, אבל עדיין לא השמיע דברים קשים כאלה. -(כזכור לכל אלה שזכו להיות באותו מעמד נשגב).

אבל בעמדו מול ארון הקודש בשנת תשי"ט כרוזא קרא בחיל בלבת אש להבת שלהבת הקדושה ואמר (כנ"ל).

הא כיצד,

כי טרם שעמד לבשר צדק בקהל רב חקר ובדק, ונודע לו שקהל הקודש עולים במעלות, ומתנהגים "כהלל וכשמאי" (ח) אשר הכוונה לגירסא זו "מהדרין מן המהדרין" (כשמאי) לעלות בקודש, ומעלין בקודש (כהלל) (ט) על כן, דיבר בקדשו בבחינת "אלה הדברים אשר דיבר משה"- דברים-הדברים קשין כגידין'.

ח

במאמר י"ד (אות ח) העליתי זכרון חילוקי דיעות שהתחולל בבני ברק בדבר בניית מקוה טהרה, כלומר לפי איזה שיטה יבנו המקוה. ובהיות רבינו שכן כבוד בבני ברק נגש משלחת נכבדה של ת"ח גדולים להיכלו כבוד של רבינו והתפתח פלפול גדול סביב כל הפרטי דינים. -הביאותי (שם) תשובת רבינו למשלחת נכבדה (הנ"ל) ועיי"ש יא).

(ח) כמודפס ב"דברי יואל" (זמירות לשבת).

(ט) הפלוגתא בין ב"ש לבית הלל עיי' מסכת שבת (כ"א).

(י) בנסיעת רבינו על האני' בלב ים הי' עוד הפעם מדובר מן הדרשה בבני ברק בכללותו, ומדברי תוכחה זו בפרטיות. (אבל אכמ"ל).

יא) ראה (הערה ז).

ט

במאמר ט"ו (אות ט"ו) סיפרתי, שבהזדמנות זו באו לרבינו חברי העירי' מגוש החרדי, יחד עם כמה עסקנים נכבדים מאגוד"י וסיפרו על מצב הדת בבני ברק.

ומביקור זה נודע לרבינו הק' עד כמה אנו נזהרים מלקבל תמיכה אפילו מהעירי' ונהנה מאוד. ועיי"ש המשך הסיפור (י).

י

עוד סיפרתי במאמר ט"ו (אות ט"ז) שביום א' פ' מטות זכיתי שרביה"ק בא לביתי, ^{הרב שמואל} ואנ"ש הי"ו (חלק מהם ז"ל) מילאו את הבית, ורביה"ק ישב עם קהל עדתו עד אחר חצות, בסוד שיח שרפי קודש, פתגמין קדישין, ואנ"ש אמרו אז בסיפוק רב שבבית הזה זכו להרגיש "נונטקייט" יותר ממה שהרגישו משך כל הזמן. -ועיי"ש ^{אוצר החכמה} ותמצא המשך שיחות הקודש ותרווה נפשך (י).

יא

קרי' נאמנה קרית יואל

לסיום המאמר לכו ונשובה אל המקום אשר עמדנו במאמר הקודם, כאשר סיפרנו מקושיים כספיים שעמדו בדרכינו.

כי ביום ב' פ' מטות הזמין אותי רבינו לבוא בבוקר השכם להיכלו כבוד. ברגע הראשון לא הבנתי מה פירושו של קריאה זו, הרי לפני כמה שעות זכיתי לאכסן רביה"ק בביתי.

והנה באתי, ואך כאשר נכנסתי לביתו נאווה מציג רבינו שאלה:-

"תגיד! ווי אזוי האסט די געבויט. ווייל וויפיל געלט איך האב דיר געשיקט צום בויען ווייס איך, אין איך הער אז די העלפט דירות זענען נאך ליידג"

עניתי בענות רוחי, האם יש לרבינו זמן לחכות, אז אני חוזר תיכף. והלכתי למשרד הישיבה והבאתי חבילות השטרות שהגם חתומים בערכות "עצמי" וערכות כבוד חותני בנש"ק ז"ל. -אלו הם שטרות אשר סיפרתי עליהם במאמר מ"ב (אות ט"ו וצילום (מס. 85-86).

שואל רבינו,

"מדוע הי' צורך לחתימותיכם".

(יב) ראה (הערה ז).

(יג) ראה (הערה ז).

עניתי ואמרתי, כי חברי ההנהלה מיאנו לחתום (וכמו שסיפרתי במאמר מ"ב הנ"ל), ועל יד החותמת של "שכון קרית יואל בע"מ" לא נמצא רק חתימתי, וזה לא מספיק. ועל שאלת הקבלן, האם אני מוכן להיות ערב עניתי בשמחה רבה "הן". ועל ידי זה קיבל השטרות וכה המשיך לבנות.

פירוש הדבר, שבניתי על אחריות שלי. דהיינו כשהגיע זמן פרעון השטרות שילמתי. אעפ"י שהיו עדיין דירות ריקות בלי דיירים.

זכיתי לראות התפעלות בלתי רגיל על פניו המאירים של רבינו. אח"כ אמר שרוצה לטייל בשכון לארכו ולרחבו ולבקר גם בבנין בנות ארץ ישראל. והזמין אותי ללוותו.

שאל וחקר על כל פרט. למשל מדוע בנויים הבתים בצורת חי"ת. עניתי בשביל שלכל דירה יהי רוח פרצים (דורך-צוג) ואם הדיירים יהיו בעלי בתים יהי מקום לשתול גנים ולייפות סביב בתיהם. ממשיך לשאול, מה משמשים החורים בחזית חדר המדרגות. שאל על בנין בית חורשת (דאז) -הישיבה של היום-. של מי זה והאם הוא בפעולה. ובעיקר שאל מה הוא המשך התכנית. ובעיקר עמד ושואל, היאך תיסגר השכון, וכאשר סיפרתי לו שלפי תכנון בנין ערים המקורי הי' צריך להיות כאן כביש ראשי (כמסופר במאמר לפני"ז) וב"ה הצלחנו לשנותו, שמח מאוד.

ידוע שמכאן נסע רבינו לשווייץ, ושבת קודש פ' עקב שבת שם. על ש"ק זה הייתי ב'אנטווערפן. ובאתי להתם על ש"ק פ' ראה, וידידי שישבו שם משך השבוע סיפרו לי את כל תכנית השכון על כל פרטיו, כאילו היו כאן. וברגע הראשון נשתוממתי מאיפה הם יודעים, ואמרו מיד שרבינו הביע שביעת רצון מהשכון, וסיפר הכל מה שראה ומה ששמע ממני.

יב

מכתב המשמש "הכרת-הטוב" שקיבלתי מבית רבינו

וז"ל :-

"אני מקוה שהגעת כבר ב"ה בשלום הביתה בריא ושלם והתחלת במלאכת הקודש לגדלו ולפארו. מוכרח אני להודות לך שעשית לשם ולתפארת לכ"ק אדמו"ר שליט"א, ולכן אני"ש אשר שהו בא"י אין די מלים להלל אותך בעד עבודה הנהדרת אשר עשית ודי יתן לך כח גם חלאה לעמוד ולשרת במלאכת הקודש עביאג"צ"י".

יג

בכדי להשלים הסיפור על ישיבת רבינו באה"ק בשנת תשי"ט לפ"ק, נעלה זכרון של כמה ענינים נוספים (אבל רק בראשי פרקים).

הנה ביום ג' פ' מטות יצא צדיק מן העיר בני ברק בדרכו דרך הקודש יקרא להשתטח על ציוני הקודש הנמצאים בדרי הקודש מירון צפת"ו טבר"ו ת"ו. זה הי' פעם הראשון כאשר ראינו שיירה כה ארוכה של אויטא-בוסים שנתלוו לנסיעת רבינו.

אני יודע שלפי המציאות של ימינו, קורא הנעים לא מבין, מה שאני כותב "פעם ראשון שיירה כה גדולה" - כי באמת לפי המציאות של ימינו שזכינו שצמח בעזרת השי"ת דור חדש הי"ו, ובכל הזדמנות נוסעים אלפים ורבבות (כליע"ה) וא"כ מאי קמ"ל "פעם ראשון שיירה ארוכה".

אבל לא כן הי' בימים ההם. ואפרש שיחתי. כי למשל בשנת תשי"ז לפ"ק חל ההילולא של אריה"ק זי"ע ביום ו' עש"ק. אני עליתי לצפת"ו ביום חמישי בכדי שאוכל להשתטח על ציון הקודש בבוקר השכם, בכדי שאוכל לחזור הביתה בעוד מועד לפני כניסת השבת. והנה ביום עש"ק השתטחתי על ציון הקודש, ולמרבה הפליאה לא הי' שם רק אולי ג' מנינים מתפללים. זה הי' המציאות בימים ההם. והיום עולים ביומא דהילולא רבבות יהודים (כליע"ה).

ממילא כאשר פתאום ראינו שיירה ארוכה של אויטא-בוסים הי' זה אפתעה גדולה בשביל כולנו. ושוב באנו להבין שכח הקדושה של ציסו"ע מושך המונים.

ראשית דרכינו הגענו לעיה"ק מירון ת"ו, ואחרי אמירת תהלים התפללנו תפלת מנחה. ואח"כ ניגש רביה"ק סמוך אל ציון הקודש ורחש תפלה קצרה. הקהל התחיל להגיש פתקאות. ופתקאות שקיבל ראשונה קרא. אבל בראותו שהגשת הפתקאות מתרבה הפסיק לקרוא, ולקח כולם במילואם והאציל ברכתו על כולם בצירוף ד"ק שכן נהג הגאון"ק בעל "אוהב ישראל" האבדק"ק אפטא זי"ע טו.

אחר כך נכנס כל קהל הקודש להיכלו של התנא האלוקי רבי אלעזר בן התנא האלוקי רבי שמעון זי"ע, ושרו הזמר "בר יוחאי" בניגון הידוע. רבינו עומד בתוך, פניו מאירים ועיניו הבדולחים זולגים דמעות.

בערב הגיע השיירה לצפת"ו, וביום רביעי עלה רבינו להשתטח על ציוני הקודש הספונים וטמונים שם סמוכים לעד.

ביום חמישי נסע קהל הקודש לעיה"ק טבריא ת"ו והתפללנו בבית הכנסת "אור תורה" שעל יד מערת התנא האלוקי רבי מאיר בעל הנס טז.

השתטחות זה תיאורנו בהרחבה גדולה במאמר כ"ג (אות ד) תחת הכותרת - "דרך כוכב מיעקב". - גם סיפרנו במאמר (י"ד אות ח) שרבינו אמר לי, שהיות ואז הי' המדובר לבנות מקוה טהרה גם לטבילת נשים בשכון שלנו, על כן רוצה שבחזירתו מטבריא לירושלים, גם אני הקטן אסע יחדיו באותו מונית שהוא נוסע. ועל כל אורך הדרך הי' הדיבור בהלכות מקואות. ידידי היקר ר' בנימין הערש הכהן נ"י בערקאוויטש גם הוא נסע ולא יכול לשכוח נסיעה זו.

טו) מובא בדברינו מאמר כ"ג תחת הכותרת "פתקאות" - ובמאמר נ"ו (אות ו).

טז) אלקא דמאיר עננו.

[אזהרה 1234567](#)

קורא נעים,

תאמין לי שלאמיתו של דבר כל יום ויום מימים הללו קובע ברכה לעצמו. כלומר שמכל יום ויום בנפרד הי' אפשר לכתוב מאמר מלא תוכן. אבל לא אוכל לצאת ממסגרת הספר. רק בכדי שלא ישכח זכרם של ימים הללו שהיו מלאים במאורע עילאית, הביאותי בראשי פרקים.

יד

ביום ז' מנ"א שם רבינו לדרך פעמיו והגיע לחיפה. כבר הזכרתי במאמר (ט"ו אות יא) שר' יעקב כ"ץ ז"ל מי שהי' אז סגן ראש העיר ביקש את רבינו שיסע אתו בכל רחבי העיר, והראה בכל מקום את התיקון במשמרת דת תוה"ק אשר הצליח לתקן. על אתר לא הגיב רבינו כלום רק ברכו, שיזכה לעשות פעלים למען הרחבת הקדושה. אבל בערב כשעלינו כבר על האני' ור' יעקב ז"ל ליווה ג"כ את רבינו עד שעלה גם הוא. ואחר אשר נפרד אז הגיב רבינו על פעליו של הנ"ל.

גם סיפרתי (שם, הערה י"ח) שהגאון צ"ק האדמו"ר זצ"ל מגור בעל "בית ישראל" ששהה אז בחיפה, חיכה על ביאת רבינו בחדר ההמתנה של נמל חיפה. וככה נפגשו הצדיקים בידידות. גם זה הי' מחזה בלתי נשכח.

את סוד שיח שרפי קודש על האני' בלב ים הזכרתי בכמה מאמרים, ושיבצתי באותו מאמר איפה שהי' מתאים לפי נושא המאמר.

טו

האני' הגיע לנמל ועניצי' במדינת איטאליען ביום ראשון, י"ב לחודש מנ"א. ובגן שעל יד הנמל חכינו ארבע שעות לנסוע לרכבת. ובמשך שעות הללו עיין רבינו בספה"ק מדרש פנחס (כמסופר במאמר ט, אות י) בהרחבה גדולה. הנסיעה ברכבת לעיר "מילאנא" לקח ארבע שעות. ובשעות הללו אמר לי רבינו ג' פעמים "קרוב ללבי הצלה". סיפרתי בארוכה במאמר כ"ג תחת הכותרת "קרוב ללבי הצלה".

גם מכוללי אברכים של ימינו דיבר בקדשו, וזכיתי לשמוע חו"ד הגדולה, אבל מה שאמר אין כאן המקום להדפיסו.

ביום שני נסע רבינו למדינת שווייץ למקום הנופש בהרים הגבוהים של שווייץ, העיירה "שולץ" ואני נסעתי ל'אנטווערפן מכיון שאמרו שרבינו צריך לפוש מרוב הטירדות, ואני הבנתי לתומי שלא מבוקש שחסידי יבואו. אבל אחרי שבת קודש פ' עקב שמעתי שהתקבץ עולם גדול, על כן על שב"ק פ' ראה באתי גם אני עם חברי של אנ"ש יושבי אנטווערפן לחסות בצל קדשו.

טז

אחרי נסיעה של עשרים שעות הגענו למקום הנופש עש"ק אחרי צהרים. וכשנכנסתי להיכלו כבוד פתח פיהו בחכמה לאמור:-

"בשבת אמרתי לפרש מה שפירש רש"י על הפסוק "והי' עקב תשמעון" אם המצות הקלות שאדם דש בעקביו תשמעון וכו' - עפ"י פירוש הידוע מבעשטה"ק זי"ע"י) בנעים זמירות ישראל (לז, כג) "מה' מצעדי גבר כוננו ודרכו יחפץ"

אוצר החכמה

הפירוש

והנה דברי קדשו של רבינו הזכירו לי על אתר, מה שסיפרו אנ"ש שבאו יחד עם רבינו על האני' בלב ים בעלותו לארץ ישראל ת"ו, שבכל פעם שעיטר פתורא ברזא יקרא הי' משולב עם פירוש בעשטה"ק במקרא קודש הנ"ל.

זאת אף גם זאת, בשבת קודש פ' מסעי בנה מעליות ד"ק על מקרא קודש - ויכתוב משה את מוצאיהם למסעיהם על פי ה' ואלה מסעיהם למוצאיהם". וידוע קושיית מפרשי התורה על הכפל "מוצאיהם למסעיהם" - מסעיהם למוצאיהם, ורבינו שילב שוב לקדשה פירוש המקראות עפ"י ד"ק של בעשטה"ק (הנ"ל).

בשבילינו יושבי אה"ק לא הי' בזה שום חידוש, אבל אנ"ש שבאו יחד עם רבינו שזכו לשמוע כמה פעמים, שרבינו בונה יסודי ד"ק על פירוש הנ"ל, הם ניסו לחשוב סברות ולרדת לעומק כוונת הדברים. אבל אין זה נפק"מ מה שחשבו או מה שאמרו, ואנחנו לא נדע ממילא ולא מסוגלים לרדת לעומק כוונתו, מקוצר המשיג. אבל יהי' היאך שיהי' הי' זה פלא, והייתי בטוח שבכוונה מיוחדת אמר לי פירושו בדברי רש"י "אפילו מצוה קלה שאדם דש בעקביו" - מיד בכניסתי להיכל קדשו.

טו"ב

בכותבי טורים הללו, חיפשתי בספרי קודש של רבינו, האם נדפסו, ולא מצאתי לא בפרשת מסעי ולא בפרשת עקב. וכנראה שדא"ח הללו שנאמרו על אם הדרך לא נרשמו. זולת במקום אחד מובא פירוש רבינו על יסוד ד"ק בעשטה"ק, והוא בספה"ק דברי יואל פ' בראשית (עמ' כ"ח) וזל"ק: - דא"א בהשגת שכל האדם לכוון הזמן אשר הוקצב ויספיק להשלמת תיקונו, ורק ד' היודע נסתרות, מאתו יתברך יכוננו דרכיו ועתיו וזמניו. והענן היה מדריכם ומורה להם הזמן, וכפי אשר יאריך הענן להיות על המשכן כן יחנו וכו'. וכעין בחי' זו פי' הבעש"ט הק' עה"פ מה' מצעדי גבר כוננו ודרכו יחפץ (תהלים ל"ז, כג). ותו"ד שהאדם חפצו ורצונו להשלים דרכיו בעניני עוה"ז, ולכוונה זו ישים לדרך פעמיו, אבל באמת מד' כוננו דרכיו, וכל מסעותיו וסדר חניותיו הוכן לו מן השמים, למען לתקן במקומות ההם ניצה"ק השייכים לשורש נשמתו, ע"י תורה ותפלה ומעשה המצות כמבואר בדברי האר"י ז"ל, ובספרי ויואל משה (מאמר ב, סימן קי"ח הוספתי נופך על דברי קדשו מה שירמוז הכתוב עוד לפי דרכו ז"ל וכו' (עכ"ל המצטרך).